

Inhoudstafel

Inleiding	25
1. Begrip van loon voor de sociale zekerheid	25
2. Begrip van loon voor het fiscaalrecht	26
2.1. <i>Beginsel</i>	26
2.2. <i>De aanslag 'geheim commissieloon'</i>	27
2.3. <i>De fiscale behandeling van voordelen aan gezinsleden van werknemers</i>	28
3. Begrip van loon voor het arbeidsrecht	29

Hoofdstuk 1

Aandelenopties	33
1. Fiscale behandeling	35
1.1. <i>Tijdstip van belasting</i>	35
1.2. <i>Raming van het voordeel</i>	37
1.2.1. Beursgenoteerde opties	38
1.2.2. Niet-beursgenoteerde opties	38
1.3. <i>Bedrijfsvoorheffing</i>	41
1.4. <i>Individuele fiches (inkomen 2016)</i>	43
1.4.1. Vakje percentage	43
1.4.2. Code 249 (aandelenopties toegekend in het jaar van de inkomsten).	43
1.4.3. Code 248 (aandelenopties toegekend vóór het jaar van de inkomsten)	44
2. Socialezekerheidsaspecten	45
3. Arbeidsrechtelijke aspecten	46
4. Bijzonder geval van de herstructurering	48
5. Innovaties op het vlak van aandelenopties	49
5.1. <i>Optieplannen op deelbewijzen van bevek</i>	49
5.1.1. Hoe werkt een optieplan op deelbewijzen van een bevek?	49
5.1.2. Voorbeeld	51
5.1.3. Voorwaarden opgelegd door de Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken (DVB) in het kader van <i>de ruling</i> die ter zake uitgevaardigd werd.	53
5.2. <i>Warrantsplan</i>	54
5.2.1. Hoe werkt een warrantsplan?	55
5.2.2. Voorbeeld	56
5.3. <i>De spiegelopties</i>	56
5.3.1. Hoe werken de spiegelopties?	57

5.3.2. Toepassingsvoorwaarden	58
5.3.3. Toepassing van het principe van de spiegelopties op de optieplannen op deelbewijzen van een bevek	58
5.3.4. Verschillende gevallen	60
6. Overdracht van aandelen	61
6.1. <i>Fiscale behandeling</i>	61
6.1.1. Toekenning van of inschrijving op aandelen tegen verminderde prijs in het kader van artikel 609 van het Wetboek van Vennootschappen.	61
6.1.2. Toekenning van of inschrijving op aandelen tegen verminderde prijs buiten het kader van artikel 609 van het Wetboek van Vennootschappen (overdracht van aandelen met decote)	62
6.2. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	63
6.2.1. Toekenning van of inschrijving op aandelen tegen verminderde prijs in het kader van artikel 609 van het Wetboek van Vennootschappen.	63
6.2.2. Toekenning van of inschrijving op aandelen tegen verminderde prijs buiten het kader van artikel 609 van het Wetboek van Vennootschappen (overdracht van aandelen met decote)	63

 Hoofdstuk 2

Aanvullende pensioenen	65
1. Algemene beschouwingen	67
1.1. <i>Soorten pensioentoezeggingen</i>	67
1.2. <i>Sectorpensioenplannen</i>	67
1.2.1. Opting out.	68
1.2.2. Opting up	69
1.3. <i>Ondernemingspensioenplannen</i>	70
1.4. <i>Individuele pensioenbelofte of individuele pensioentoezegging</i>	70
1.4.1. Definitie	70
1.4.2. Voorwaarden	71
1.5. <i>Praktische aspecten van de plannen van aanvullend pensioen</i>	78
1.5.1. Rendementsgarantie	78
1.5.2. Leeftijd waarop het aanvullend pensioen wordt betaald	80
1.6. <i>Aansluiting bij een aanvullend pensioenplan</i>	81
1.6.1. Verplichte aansluiting	81
1.6.2. Verbod van discriminatie	81
1.7. <i>Informatie van de werknemers</i>	86
1.7.1. Jaarlijks verslag	86
1.7.2. Individuele informatie	86
1.8. <i>Databank aanvullende pensioenen (DB2P)</i>	86
1.8.1. Doelstellingen	87
1.8.2. Informatie	88
1.8.3. Sanctie	88
1.8.4. Individuele pensioenbelofte	89
1.8.5. Toegang voor de werknemer	89

2. Fiscale behandeling	90
2.1. <i>Fiscale behandeling van de bijdragen</i>	90
2.1.1. Werkgeversbijdragen	90
2.1.2. Werknemersbijdragen	93
2.2. <i>Fiscale behandeling van de uitkeringen</i>	93
2.2.1. Onder de vorm van kapitaal	93
2.2.2. Rente	96
2.3. <i>Samenvattende tabellen</i>	97
3. Aspecten van sociale zekerheid	107
3.1. <i>Bijdragen gestort door de werkgever</i>	107
3.1.1. Basisbijdrage	107
3.1.2. Bijzondere socialezekerheidsbijdrage (Wyninckx-bijdrage)	108
3.2. <i>Uitkeringen</i>	112
3.2.1. De ZIV-bijdrage	112
3.2.2. De solidariteitsbijdrage	112
3.2.3. Inhoudingen op het pensioen als men in het buitenland woont	113
3.3. <i>Inhoudingen op het pensioen als men in het buitenland woont</i>	113
4. Aspecten van arbeidsrecht	114

Hoofdstuk 3

Auteursrechten	115
1. Auteursrechten in het arbeidsrecht	116
1.1. <i>Principe</i>	116
1.2. <i>Uitzondering voor computerprogramma's, databanken, tekeningen en modellen</i>	116
2. Socialezekerheidsaspecten	116
2.1. <i>Arrest Hof van Cassatie</i>	116
2.2. <i>Standpunt RSZ</i>	117
3. Fiscale behandeling	117
3.1. <i>Principes</i>	117
3.2. <i>Roerende voorheffing</i>	119
3.2.1. Brutobedrag van de inkomsten uit auteursrechten	120
3.2.2. Tarief en berekening	120
3.2.3. Aangifte en betaling	121
3.2.4. Fiscale fiche	123
3.3. <i>Personenbelasting</i>	123

Hoofdstuk 4

Ecocheques	125
1. Aspecten van sociale zekerheid	126
2. Fiscale behandeling	128
2.1. <i>In hoofde van de werknemer</i>	128
2.2. <i>In hoofde van de werkgever</i>	128

3. Elektronische ecocheques	128
3.1. <i>Werking van het systeem</i>	128
3.2. <i>Sociale en fiscale vrijstellingsvoorwaarden van de elektronische ecocheques</i>	129
3.3. <i>Erkenningsprocedure</i>	130
3.4. <i>Naar een veralgemening van elektronische ecocheques?</i>	132
3.4.1. Redenen voor afschaffing van papieren ecocheques	132
3.4.2. Voordelen van de elektronische versie	132
3.4.3. Veralgemening van elektronische ecocheques	132
3.4.4. Voorgestelde termijn voor overgang naar de elektronische versie	132
4. Wijze van berekening van het aantal aan de werknemers toe te kennen ecocheques	133
4.1. <i>Deeltijdse werknemers</i>	133
4.2. <i>Indiensttreding, vertrek, wijziging van personeelscategorie en schorsing van de arbeidsovereenkomst</i>	133
4.3. <i>Het probleem van de afrondingen</i>	134
4.4. <i>Bijzondere betalingswijze</i>	135
5. Informatieverstrekking aan werknemers	135
6. Lijst van ecologische producten en diensten die in aanmerking komen voor betaling met ecocheques (geldig vanaf 1 maart 2016).	136
7. Model	139
7.1. <i>CAO betreffende de toekenning van ecocheques (papier)</i>	139
7.2. <i>CAO betreffende de toekenning van ecocheques (elektronische)</i>	143
7.3. <i>CAO betreffende de toekenning van elektronische ecocheques (bijlage aan de CAO betreffende de toekenning van ecocheques)</i>	148
7.4. <i>Individuele overeenkomst tot toekenning van ecocheques (papier)</i>	150
7.5. <i>Individuele overeenkomst tot toekenning van elektronische ecocheques</i>	154
7.6. <i>Individuele overeenkomst betreffende de toekenning van elektronische ecocheques (bijlage aan de individuele overeenkomst betreffende de toekenning van ecocheques)</i>	159
8. Ecocheques toegekend aan zelfstandige bedrijfsleiders	161
9. Ecocheque versus maaltijdcheque	161
10. Aspecten van arbeidsrecht	162

Hoofdstuk 5

Geschenken en vrijgevheden	163
1. Geschenken en geschenkcheques	164
1.1. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	164
1.1.1. Sinterklaas, Kerstmis of Nieuwjaar	164
1.1.2. Onderscheiding	165
1.1.3. Pensionering	165
1.1.4. Gemeenschappelijke bepalingen	166
1.2. <i>Fiscale behandeling</i>	167
1.2.1. In hoofde van de werknemer	167
1.2.2. In hoofde van de werkgever	169
1.3. <i>Samenvatting</i>	170

2. Vrijgevheden	171
2.1. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	171
2.2. <i>Fiscale behandeling</i>	172
2.2.1. Bijzonder geval : begrafenisvergoeding	173
2.2.2. Voorafgaande beslissingen	173
3. Aspecten van arbeidsrecht	176

 Hoofdstuk 6

Gezondheid van de werknemer	177
1. Vaccinaties	178
1.1. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	178
1.2. <i>Fiscale behandeling</i>	178
1.2.1. In hoofde van de werknemer	178
1.2.2. In hoofde van de werkgever	178
2. Hospitalisatieverzekering	179
2.1. <i>Fiscale behandeling</i>	179
2.1.1. Beoogde verzekeringen	179
2.1.2. Fiscaal stelsel van de premies en uitkeringen van welbepaalde collectieve verzekeringen	181
2.1.3. Schema's	185
2.1.4. Door de werkgever ten laste genomen vergoedingen	188
2.1.5. Met het zegel gelijkgestelde taks	188
2.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	188
2.3. <i>Bijzondere gevallen</i>	189
2.3.1. Terugbetaling van een hospitalisatieverzekering	189
2.3.2. Plastische chirurgie	190
2.3.3. Ziekenfondsbijdragen	190
2.3.4. Verzekeringen met meervoudige dekking	191
2.3.5. Terugbetaling franchise	191
2.3.6. Intern medischekostenplan	191
2.3.7. Corrigerende glazen en hoorapparaten	192
2.4. <i>Informatieplicht van de werkgever</i>	192
2.4.1. Recht van individuele voortzetting	193
2.4.2. Betaling van aanvullende premies	195
2.4.3. Model van mededeling door de werkgever	196

 Hoofdstuk 7

De beschikking over een smartphone voor privégebruik	199
1. Aspecten van sociale zekerheid	200
2. Fiscale behandeling	204
2.1. <i>In hoofde van de werknemer</i>	204
2.2. <i>In hoofde van de werkgever</i>	206
2.3. <i>Btw</i>	206

3. Advies	207
4. Aspecten van arbeidsrecht	207
5. Model : Overeenkomst van terbeschikkingstelling van een smartphone	208

Hoofdstuk 8

De werkgever en de kinderen van zijn werknemers	217
1. Kinderdagverblijf in de onderneming	218
1.1. <i>Fiscale behandeling</i>	219
1.1.1. In hoofde van de werknemer	219
1.1.2. In hoofde van de werkgever	219
1.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	220
1.3. <i>Aspecten van arbeidsrecht</i>	222
2. Tussenkost in de kosten voor kinderopvang	222
2.1. <i>Fiscale behandeling</i>	222
2.1.1. In hoofde van de werknemer	222
2.1.2. In hoofde van de werkgever	224
2.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	225
2.3. <i>Het Plan SEMA van de Franse Gemeenschap</i>	226
2.3.1. Principe	226
2.3.2. Samenwerkingsovereenkomst	226
2.3.3. Soorten plaatsen	227
2.3.4. Tussenkost van de werkgever en belastingaftrek	228
2.3.5. Beperkt aantal plaatsen	228
2.3.6. Documenten	229
2.4. <i>Kopen of huren van plaatsen in een Nederlandstalige opvangvoorziening</i>	239
2.5. <i>Aspecten van arbeidsrecht</i>	243
3. Kid sitting	243
3.1. <i>Fiscale behandeling</i>	243
3.1.1. In hoofde van de werknemer	243
3.1.2. In hoofde van de werkgever	244
3.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	244
4. Buitenwettelijke kinderbijlagen	245
4.1. <i>Bepalingen</i>	245
4.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	246
4.2.1. Algemeenheden	246
4.2.2. Standpunt RSZ	246
4.2.3. Standpunt rechtspraak	247
4.2.4. Onderscheid tussen de werknemers?	248
4.3. <i>Fiscale behandeling</i>	249
4.3.1. In hoofde van de werknemer	249
4.3.2. In hoofde van de werkgever	249
4.4. <i>Advies</i>	249
4.5. <i>Model</i>	250

5. Tussenkost in school- en studiekosten	251
5.1. <i>Fiscale behandeling</i>	251
5.1.1. In hoofde van de werknemer	251
5.1.2. In hoofde van de werkgever	252
5.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	252
5.2.1. Algemeen	252
5.2.2. Rechtspraak.	253
6. Geboortepremie	254

 Hoofdstuk 9

Kosten eigen aan de werkgever	255
1. Begrip en algemene beschouwingen	256
1.1. <i>Fiscale behandeling</i>	256
1.1.1. Terugbetaling van werkelijke kosten	256
1.1.2. Forfaitaire terugbetaling van de kosten	257
1.1.3. Fiscale fiches	263
1.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	265
1.2.1. Algemeen	265
1.2.2. Forfaitaire raming	265
1.2.3. RSZ-forfaits: welke fiscale kwalificatie?	266
1.3. <i>Bewijslast</i>	267
1.3.1. Op sociaal vlak	267
1.3.2. Op fiscaal vlak	267
1.4. <i>Advies</i>	268
1.5. <i>Model: individueel akkoord forfaitaire vergoeding van representatiekosten</i>	269
1.6. <i>Aspecten van arbeidsrecht</i>	271
1.7. <i>Wijze van de uitbetaling: giraal</i>	271
2. Parkeerkosten	272
2.1. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	272
2.2. <i>Fiscale behandeling</i>	273
3. Receptiekosten	273
3.1. <i>Fiscale behandeling</i>	273
3.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	274
4. Verblijfskosten	274
4.1. <i>Verblijfskosten voor opdrachten in België</i>	274
4.1.1. Socialezekerheidsaspecten	274
4.1.2. Fiscale behandeling.	278
4.1.3. Bijzonder geval van de gezelschapsreis	281
4.2. <i>Terugbetaling van reiskosten voor dienstreizen in het buitenland</i>	282
4.2.1. Fiscale behandeling.	282
4.2.2. Socialezekerheidsaspecten.	290
4.2.3. Cumul van reiskosten voor dienstreizen in het buitenland met maaltijdcheques	290
4.2.4. Cumul van reiskosten voor dienstreizen in het buitenland met andere terugbetaling	291

4.2.5.	Bedragen (sinds 1 april 2016)	291
4.2.6.	Bijzonder geval van een seminarie georganiseerd in het buitenland	291
4.2.7.	Bijzonder geval van reizen naar het buitenland die in uitvoering van een sponsorovereenkomst worden aangeboden aan de sponsors of hun gasten.	292
4.2.8.	Bijzonder geval van de diverse vergoedingen die in de transportsector worden toegekend aan chauffeurs die internationale verplaatsingen maken.	299
4.2.9.	Bijzonder geval van de diverse vergoedingen die in de autocarsector worden toegekend aan chauffeurs die internationale verplaatsingen maken.	302
5.	Professionele verplaatsingskosten.	305
5.1.	<i>Fiscale behandeling</i>	305
5.1.1.	Het begrip 'professioneel gebruik'	305
5.1.2.	Werkelijke kostenvergoedingen, forfaitaire kostenvergoedingen of forfaitaire kilometervergoedingen	306
5.1.3.	Akkoorden met de federale belastingadministratie.	310
5.2.	<i>Socialezekerheidsaspecten</i>	311
5.3.	<i>Verplaatsing per fiets</i>	312
5.4.	<i>Bijzonder geval van verhuis van onderneming: kilometervergoeding</i>	312
6.	Vergoedingen voor huisarbeiders en telewerkers	312
6.1.	<i>Thuiswerk</i>	312
6.1.1.	Definitie	312
6.1.2.	Fiscale behandeling.	313
6.1.3.	Socialezekerheidsaspecten	313
6.2.	<i>Telewerk</i>	314
6.2.1.	Definitie	314
6.2.2.	Fiscale behandeling.	314
6.2.3.	Socialezekerheidsaspecten	318
7.	Representatiekosten	319
7.1.	<i>Socialezekerheidsaspecten</i>	320
7.1.1.	Gebruik van een persoonlijk bureau	320
7.1.2.	Gebruik van een smartphone (of een gsm) voor beroepsdoeleinden	321
7.1.3.	Professioneel gebruik van een pc of internet (privé)	322
7.1.4.	Garage	323
7.1.5.	Parking en carwash.	323
7.1.6.	Vakliteratuur en documentatie	324
7.1.7.	Representatiekosten sensu stricto	324
7.1.8.	'Interne' representatiekosten	325
7.2.	<i>Fiscale behandeling</i>	325
7.2.1.	Kosten voor thuiswerk ('Home office')	325
7.2.2.	Kleine representatiekosten	326
7.2.3.	Autokosten	326
7.2.4.	Gemeenschappelijke punten	327
7.3.	<i>Commerciële functie: rechtspraak</i>	328
8.	Werkkledij en onderhoud	329
8.1.	<i>Socialezekerheidsaspecten</i>	330

8.1.1. Algemeen	330
8.1.2. Bedragen	330
8.1.3. Concrete gevallen	331
8.2. <i>Fiscale behandeling</i>	333
8.2.1. In hoofde van de werknemer	333
8.2.2. In hoofde van de werkgever	333
9. Samenvattend schema (2017)	335
10. Het bijzondere geval van internationale tewerkstelling	336
10.1. <i>Buitenlandse kaderleden</i>	336
10.1.1. Fiscale behandeling	336
10.1.2. Socialezekerheidsaspecten	347
10.2. <i>Kostenvergoedingen bij detacheringen naar het buitenland</i>	349
10.2.1. Aspecten van sociale zekerheid	349
10.2.2. Fiscale behandeling	351
10.2.3. Aspecten van arbeidsrecht	352
11. Bijlagen	357
11.1. <i>Forfaitaire bedragen inzake buitenlandse dienstreizen</i>	357
11.2. <i>Circulaire over de vergoedingen die in de transportsector worden toegekend (chauffeurs die internationale verplaatsingen maken)</i>	368
11.3. <i>Circulaire over de vergoedingen die in de autocarsector worden toegekend (chauffeurs die internationale verplaatsingen maken)</i>	380

Hoofdstuk 10

De renteloze lening of de lening tegen verminderde rentevoet	395
1. Aspecten van sociale zekerheid	396
2. Fiscale behandeling	396
2.1. <i>Hypothecaire lening</i>	396
2.1.1. Ogenblik waarop het voordeel wordt verkregen	396
2.1.2. Raming van het voordeel	397
2.2. <i>Niet-hypothecaire lening met vaste looptijd</i>	399
2.2.1. Ogenblik waarop het voordeel wordt verkregen	399
2.2.2. Raming van het voordeel	399
2.3. <i>Niet-hypothecaire lening zonder vaste looptijd</i>	402
2.4. <i>Voorbeeld</i>	403
2.5. <i>Fiscale fiche (inkomen 2016)</i>	403
2.6. <i>Fiscale behandeling in hoofde van de werkgever</i>	404
3. Aspecten van arbeidsrecht	404

Hoofdstuk 11

De maaltijdformules	405
1. Maaltijdcheques	406
1.1. <i>Elektronische maaltijdcheques</i>	406

1.2. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	407
1.2.1. Voorwaarden voor de vrijstelling	407
1.2.2. Berekening van het aantal maaltijdcheques	410
1.2.3. Bijzondere gevallen	416
1.3. <i>Fiscale behandeling</i>	421
1.3.1. In hoofde van de werknemer	421
1.3.2. In hoofde van de werkgever	421
1.4. <i>Maaltijdcheques toegekend aan zelfstandige bedrijfsleiders</i>	422
1.5. <i>Model</i>	423
1.5.1. Cao betreffende de toekenning van elektronische maaltijdcheques	423
1.5.2. Individuele overeenkomst tot toekenning van elektronische maaltijdcheques	427
2. <i>Bedrijfsrestaurant</i>	430
2.1. <i>Fiscale behandeling</i>	430
2.1.1. In hoofde van de werknemer	431
2.1.2. In hoofde van de werkgever	431
2.2. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	432
3. <i>Cumul van maaltijdcheques en bedrijfsrestaurant</i>	433
3.1. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	433
Bijzonder geval	434
3.2. <i>Fiscale behandeling</i>	434
4. <i>Cumul van maaltijdcheques en restaurantkosten</i>	435
4.1. <i>Fiscale behandeling</i>	435
4.2. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	436
5. <i>Verschaffing van maaltijden</i>	438
5.1. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	438
5.2. <i>Fiscale behandeling</i>	438
5.3. <i>Bijzondere gevallen</i>	439
5.3.1. Drankenvergoeding	439
5.3.2. Kosteloze verstrekking van fruit tijdens de werkuren	439
5.4. <i>Cumul van maaltijdcheques en maaltijden</i>	440
6. <i>Synthesetabel</i>	442
7. <i>Aspecten van arbeidsrecht</i>	442

Hoofdstuk 12

Niet-recurrente resultaatgebonden voordelen	443
1. <i>Toepassingsgebied</i>	444
1.1. <i>Werknemers</i>	444
1.2. <i>Werkgevers</i>	444
2. <i>Definitie van het systeem van resultaatgebonden voordelen</i>	445
3. <i>Doelstellingen</i>	446
3.1. <i>Uitgesloten doelstellingen</i>	447
3.2. <i>Doelstellingen in verband met de vermindering van de arbeidsongevallen of verloren dagen als gevolg van een arbeidsongeval</i>	447

3.3. Doelstellingen in verband met de vermindering van het aantal afwezigheden	448
4. Invoering van het systeem	448
4.1. <i>Initiatief</i>	448
4.2. <i>Invoering bij collectieve arbeidsovereenkomst</i>	450
4.3. <i>Invoering bij toetredingsakte</i>	451
4.3.1. <i>Verplichte vermeldingen</i>	451
4.3.2. <i>Procedure</i>	452
4.3.3. <i>Vormcontrole en marginale controle</i>	460
4.3.4. <i>Informatieverstrekking aan de werknemers</i>	460
5. Het toekenningsplan	461
5.1. <i>Verplichte vermeldingen</i>	461
5.2. <i>Facultatieve vermeldingen</i>	466
6. Mogelijkheid om de te bereiken doelstellingen of niveaus te veranderen	466
6.1. <i>Toekenningsplan ingevoerd bij collectieve arbeidsovereenkomst</i>	466
6.2. <i>Toekenningsplan ingevoerd door toetredingsakte</i>	466
7. Niet ter vervanging of omzetting van bestaand loon	466
8. Sociale en fiscale behandeling van de niet-recurrente resultaatgebonden voordelen	467
8.1. <i>Sociale behandeling</i>	467
8.2. <i>Fiscale behandeling</i>	469
8.3. <i>Overschrijding van het grensbedrag</i>	470
8.4. <i>Tewerkstelling bij verschillende werkgevers</i>	471
9. Informatieverstrekking aan de werknemers	472
9.1. <i>Verplichte vermeldingen</i>	472
9.2. <i>Sociaal document</i>	472
10. Recht van de werknemer en wisselwerking met de andere regelgevingen	473
10.1. <i>Gemiddeld minimumaandinkomen</i>	474
10.2. <i>Uitzendwerknemers</i>	474
10.3. <i>Overgang van onderneming</i>	474
10.4. <i>Buitenlandse werknemers</i>	475
11. Vankrachtwording	475
12. Bronnen	475
13. Model	476
13.1. <i>Collectieve arbeidsovereenkomst</i>	476
13.2. <i>Toetredingsakte</i>	481
13.3. <i>Informatieblad te verstrekken aan de werknemer op het einde van de referentieperiode voor de betaling van het niet-recurrente resultaatgebonden voordeel</i>	486
13.4. <i>Register van de opmerkingen</i>	487

Hoofdstuk 13

Terbeschikkingstelling van een pc en/of internetaansluiting en -abonnement	489
1. Terbeschikkingstelling van een pc en/of een internetaansluiting en -abonnement	490
1.1. <i>Fiscale behandeling</i>	491
1.1.1. In hoofde van de werknemer	491
1.1.2. In hoofde van de werkgever	492
1.2. <i>Aspecten inzake sociale zekerheid</i>	492
1.2.1. Terbeschikkingstelling door de werkgever	492
1.2.2. Bijzonder geval van de eigen internetverbinding van de werknemer	492
1.3. <i>Toestand op het einde van de arbeidsovereenkomst</i>	493
1.4. <i>Combinatie van eigen kosten van de werkgever en terbeschikkingstelling van een pc</i>	493
1.5. <i>Advies</i>	493
1.6. <i>Model</i>	494
1.6.1. Overeenkomst van terbeschikkingstelling van een draagbare bedrijfscomputer	494
1.6.2. Overeenkomst van thuisgebruik van een internetabonnement	500
2. Pc-privéplan	503
2.1. <i>Fiscale behandeling vanaf 1 januari 2009</i>	503
2.1.1. Vereenvoudiging	503
2.1.2. Vermindering van de vrijstelling	504
2.1.3. Werknemers en loonplafond	504
2.1.4. Voorwaarden verbonden aan de vrijstelling	505
2.1.5. Vereiste computerinstallatie	505
2.1.6. Periode waarvoor de vrijstelling van de tussenkomst wordt verleend	506
2.1.7. Inwerkingtreding	507
2.1.8. Fiscale fiche (inkomen 2016)	508
2.1.9. Vaak gestelde vragen	508
2.2. <i>Aspecten sociale zekerheid</i>	511
2.3. <i>Toestand op het einde van de arbeidsovereenkomst</i>	511
2.4. <i>Model vanaf 1 januari 2009</i>	512
3. Beschikbaarstelling van tablets	513
3.1. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	513
3.1.1. Principe	513
3.1.2. Beschikbaarstelling van een pc en van een tablet: cumul van de voordelen?	514
3.2. <i>Fiscale behandeling</i>	514
3.3. <i>Arbeidsrecht</i>	515
3.4. <i>Model: Overeenkomst van terbeschikkingstelling van een tablet</i>	516
3.5. <i>Toekomst</i>	520
4. Samenvattend schema	521
5. Terbeschikkingstelling telecompakket	521
5.1. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	521
5.2. <i>Fiscale behandeling</i>	522
6. Btw	522

Hoofdstuk 14

De verschillende premies	525
1. Premies toegekend naar aanleiding van een bijzondere privégebeurtenis	526
1.1. <i>Premie bij huwelijk of wettelijke samenwoning</i>	526
1.1.1. Sociaal en fiscaal vrijgesteld bedrag	527
1.1.2. Aftrekbaarheid in hoofde van de werkgever	527
1.1.3. Sanctie	527
1.2. <i>Anciënniteits- of jubileumpremie</i>	527
1.2.1. Sociaal en fiscaal vrijgesteld bedrag	527
1.2.2. Aftrekbaarheid in hoofde van de werkgever	533
1.2.3. Sanctie	533
1.2.4. Tabel	533
1.3. <i>Geboortepremie</i>	534
1.3.1. Socialezekerheidsaspecten	534
1.3.2. Fiscale behandeling	534
2. Premies toegekend naar aanleiding van een bijzondere gebeurtenis in de onderneming	535
2.1. <i>Premie voor goed idee</i>	535
2.1.1. Socialezekerheidsaspecten	535
2.1.2. Fiscale behandeling	536
2.1.3. Aftrekbaarheid in hoofde van de werkgever	536
2.2. <i>Premie ter bestrijding van het absentisme – Stiptheidspremie</i>	537
2.2.1. Socialezekerheidsaspecten	537
2.2.2. Fiscale behandeling	537
2.3. <i>Eenmalige innovatiepremie</i>	537
2.3.1. Toepassingsgebied	538
2.3.2. Voorwaarden betreffende de innovatie	538
2.3.3. Voorwaarden betreffende de toegekende premie	539
2.3.4. Voorwaarden betreffende de publiciteit van de regeling (procedure)	540
2.3.5. Document	542
2.4. <i>Uitzonderlijke premie betaald bij het op pensioen gaan</i>	544
2.5. <i>Premie ter beloning van het aanbrengen van een klant</i>	545
2.6. <i>Aanvullingen bij jeugd- of seniorvakantie</i>	547
2.6.1. Jeugdvakantie	547
2.6.2. Seniorvakantie	547
2.6.3. Aanvullingen bij sociale voordelen	547
2.6.4. Is de aanvulling door de werkgever betaald bij jeugd- of seniorvakantie een aanvulling bij een sociaal voordeel?	548
3. Synthese	548

Hoofdstuk 15

Sport en cultuur	549
1. Sport- en cultuurcheques	550
1.1. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	550

1.2. <i>Fiscale behandeling</i>	551
1.2.1. In hoofde van de werknemer	551
1.2.2. In hoofde van de werkgever	552
1.3. <i>Model</i>	552
1.3.1. Cao betreffende de toekenning van sport- en cultuurcheques	552
1.3.2. Individuele overeenkomst betreffende de toekenning van sport- en cultuurcheques	554
2. <i>Abonnementen of toegangsbewijzen voor culturele manifestaties</i>	555
2.1. <i>Aspecten van sociale zekerheid</i>	555
2.2. <i>Fiscale behandeling</i>	556
2.2.1. In hoofde van de werknemer	556
2.2.2. In hoofde van de werkgever	556
3. <i>Geschenkcheques die in het domein van de sport en cultuur worden toegekend</i>	557
4. <i>Cumul geschenkcheque met cultuur- en sportcheque</i>	557
5. <i>Terbeschikkingstelling van sportinfrastructuur</i>	557
5.1. <i>Kosteloos gebruik van de sportinfrastructuur van de werkgever</i>	557
5.1.1. Aspecten van sociale zekerheid	557
5.1.2. Fiscale behandeling	558
5.2. <i>Kosteloos gebruik van een externe sportinfrastructuur</i>	559
5.2.1. Aspecten van sociale zekerheid	559
5.2.2. Fiscale behandeling	559

Hoofdstuk 16

Vervoer en bedrijfswagen	561
1. <i>Het privégebruik van een bedrijfswagen</i>	562
1.1. <i>Fiscale behandeling</i>	562
1.1.1. Raming van het voordeel	562
1.1.2. Aftrekbaarheid	606
1.1.3. BTW	608
1.1.4. Aankoop van een voertuig door de werknemer of door de ex-werknemer	609
1.2. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	609
1.2.1. Wanneer is de solidariteitsbijdrage verschuldigd ?	609
1.2.2. Forfaitaire bijdrage	610
1.2.3. Gebruik van het voertuig voor of na de arbeidsovereenkomst	610
1.2.4. Op welke voertuigen is de bijdrage verschuldigd ?	611
1.2.5. Hoe wordt deze bijdrage berekend ?	612
1.2.6. Privégebruik en woon-werkverkeer	613
1.2.7. Bijzondere gevallen	615
1.2.8. Weerlegbaar vermoeden	617
1.2.9. Hoe wordt deze bijdrage aangegeven en geïnd ?	619
1.2.10. Sanctie	620
1.2.11. Aftrekbaarheid van de solidariteitsbijdrage	621
1.2.12. Aankoop van een voertuig door de werknemer of door de ex-werknemer	621
1.3. <i>Onderhoud en schoonmaak van de bedrijfswagen</i>	621

14. <i>Rookverbod in bedrijfsauto</i>	622
15. <i>Aspecten van arbeidsrecht</i>	622
1.5.1. De schorsing van de arbeidsovereenkomst	623
1.5.2. Het einde van de arbeidsovereenkomst	625
1.5.3. Aansprakelijkheid van de werknemer	635
1.5.4. De werkgever eist de teruggave van het bedrijfsvoertuig tijdens de uitvoering van de overeenkomst.	641
1.5.5. Buitenlandse bedrijfswagens : boorddocumenten	642
16. <i>Woon-werkverkeer met de bedrijfswagen</i>	642
1.6.1. Verplicht gebruik van de bedrijfswagen ?	642
1.6.2. Cumul bedrijfswagen en sociaal abonnement	643
1.6.3. Cumul bedrijfswagen en fietsvergoeding	644
17. <i>Samenvattend schema privégebruik bedrijfswagen (2017)</i>	645
18. <i>Samenvattend schema gewone en utilitaire voertuigen</i>	646
2. <i>Carpooling – Georganiseerd gemeenschappelijk vervoer</i>	646
2.1. <i>Fiscale behandeling</i>	646
2.1.1. Algemeen	646
2.1.2. Definitie	646
2.1.3. Voorwaarden van vrijstelling	647
2.1.4. Samenvattend schema	651
2.1.5. Aftrekbaarheid voor de werkgever	654
2.2. <i>Het sociale luik</i>	656
2.2.1. Bedrijfsvoertuig	656
2.2.2. Privévoertuig	657
2.2.3. Patronale solidariteitsbijdrage (CO ₂)	657
2.3. <i>Het rijgeschiktheidsattest</i>	660
3. <i>Terbeschikkingstelling van een tankkaart</i>	660
3.1. <i>De werknemer beschikt over een persoonlijke wagen</i>	660
3.1.1. Aspecten van sociale zekerheid	660
3.1.2. Fiscaal aspect	661
3.2. <i>De werknemer beschikt over een bedrijfswagen</i>	661
3.3. <i>Bijzonder geval : elektrische wagen en opladen bij werkgever.</i>	661
4. <i>Het gebruik van een privévoertuig voor beroepsdoeleinden</i>	661
5. <i>Verplaatsingskosten woonplaats-plaats van tewerkstelling.</i>	662
5.1. <i>Principe: verplichte tussenkomst voor de werkgever</i>	662
5.1.1. Vervoer per trein	662
5.1.2. Andere openbaarvervoermiddelen (bus, metro, tram)	663
5.1.3. Gecombineerd openbaar gemeenschappelijk vervoer	664
5.1.4. Privévervoer	664
5.1.5. Verplaatsing per fiets	664
5.1.6. Verplaatsing te voet	664
5.2. <i>Fiscale behandeling</i>	665
5.2.1. Voorwaarden voor de vrijstelling voor de werknemer	665
5.2.2. Vrijgestelde bijdragen voor de werknemer	665

5.2.3. Fiscale behandeling in hoofde van de werkgever	675
5.2.4. Samenvattend schema	675
5.3. <i>Socialezekerheidsaspecten</i>	677
5.3.1. Verplaatsingen met de wagen	677
5.3.2. Verplaatsingen met de fiets	677
5.3.3. Verplaatsingen te voet	679
5.3.4. Verplaatsingen met systeem Cambio	679
6. Andere vervoermiddelen : de bedrijfsmotorfiets en de bedrijfsfiets	680
6.1. <i>Bedrijfsmotorfiets</i>	680
6.1.1. Fiscale behandeling	680
6.1.2. Aspecten van sociale zekerheid	680
6.2. <i>Bedrijfsfiets</i>	680
6.2.1. Fiscale behandeling	680
6.2.2. Aspecten van sociale zekerheid	682
6.2.3. Elektrische fiets	683
6.3. <i>Vergelijking : wagen, motor, fiets</i>	685
7. Mobiliteitsbudget: hoever staat het met dit dossier?	685
7.1. <i>Voorgestelde definitie van het mobiliteitsbudget</i>	686
7.2. <i>Kader van het mobiliteitsbudget</i>	686
7.3. <i>Fiscaal en parafiscaal (= sociaal) kader van de elementen van het mobiliteitsbudget</i>	687
7.4. <i>Harmonisatie van de bestaande sociale en fiscale behandelingen</i>	687
8. Modellen	688
8.1. <i>Terbeschikkingstelling van een bedrijfswagen – Car policy</i>	688

Hoofdstuk 17

Voordeeltarieven voor de producten of diensten van de onderneming	709
1. Aspecten van sociale zekerheid	710
1.1. <i>Algemeen</i>	710
1.2. <i>Bijzondere gevallen</i>	711
1.2.1. Franchisenemers	711
1.2.2. Verminderingen op producten van externe dienstverleners: rechtspraak	712
1.2.3. Voordeel tarieven versus arbeidsgereedschap	714
2. Fiscale behandeling	714
2.1. <i>In hoofde van de werknemer</i>	714
2.1.1. Algemene voorwaarden	714
2.1.2. Voorwaarden eigen aan de prijskortingen	714
2.2. <i>In hoofde van de werkgever</i>	715
2.3. <i>Interessante voorafgaande beslissing</i>	715
2.3.1. Verwerving van een licentie voor computer-software tegen een voordelige prijs	715
2.3.2. Personeelskorting en maximaal bedrag	716
3. Aspecten van arbeidsrecht	716
3.1. <i>Algemeen</i>	716
3.2. <i>Promotionele kortingsbonnen</i>	716

Hoofdstuk 18

Voordelen in natura	719
1. Principes	720
2. Beperkingen	721
3. Aspecten van sociale zekerheid	721
4. Fiscale behandeling	722
5. Aftrekbaarheid	723
6. Wat gebeurt er ingeval de arbeidsovereenkomst geschorst wordt?	723

Hoofdstuk 19

Werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de onderneming	725
1. Toepassingsgebied	726
1.1. <i>Werkgever</i>	726
1.2. <i>Begunstigden</i>	727
1.2.1. Werknemers	727
1.2.2. Collectief voordeel	727
2. Participatievormen	728
3. Het participatieplan	728
3.1. <i>Initiatief van de werkgever</i>	728
3.2. <i>Maximumbedrag van de participaties</i>	728
3.3. <i>Invoering van het plan</i>	729
3.3.1. Voorafgaande voorwaarden	729
3.3.2. Overlegprocedure	729
3.3.3. Mededeling aan de werknemers	731
3.3.4. Onbeschikbaarheidsperiode	731
4. Opties voor een participatieplan	732
4.1. <i>Coöperatieve participatievennootschap</i>	732
4.2. <i>Investeringspaarplan</i>	733
5. Fiscale behandeling	733
5.1. <i>In hoofde van de werknemer</i>	733
5.1.1. Deelnames in de winst	733
5.1.2. Deelnames in het kapitaal	734
5.1.3. Schuldenaars van de belasting	734
5.1.4. Stortingswijze, vestiging en inning van de belasting	734
5.2. <i>In hoofde van de werkgever</i>	735
6. Socialezekerheidsaspecten	735
6.1. <i>Deelnames in de winst</i>	735
6.2. <i>Deelname in het kapitaal</i>	735
7. Cijfervoorbeeld	735
7.1. <i>Industrieel bedrijf</i>	736
7.2. <i>Kmo</i>	736
8. Arbeidsrechtelijke aspecten	737

Hoofdstuk 20

De terbeschikkingstelling van een woning	739
1. Aspecten van sociale zekerheid	740
1.1. <i>Algemeenheden</i>	740
1.2. <i>Conciërge</i>	740
1.3. <i>Woning gedeeld door twee werknemers</i>	741
2. Fiscale behandeling	741
2.1. <i>Kosteloze beschikking over een onroerend goed of over een deel van een onroerend goed</i>	742
2.1.1. <i>Algemeenheden</i>	742
2.1.2. <i>Terbeschikkingstelling door een natuurlijk persoon</i>	744
2.1.3. <i>Terbeschikkingstelling door een rechtspersoon</i>	745
2.1.4. <i>Gemeubelde woning</i>	745
2.1.5. <i>Onroerend goed gelegen in het buitenland</i>	745
2.1.6. <i>Vermindering van het voordeel</i>	746
2.1.7. <i>Bijzondere vraag</i>	746
2.1.8. <i>Synthese</i>	747
2.1.9. <i>Voorbeeld</i>	748
2.2. <i>Kosteloze verstrekking van verwarming en van elektriciteit die voor andere doeleinden dan verwarming wordt gebruikt</i>	749
2.3. <i>Kosteloze beschikking over huispersoneel, hoveniers, chauffeurs, ...</i>	750
2.4. <i>Aftrekbaarheid</i>	750
2.5. <i>Fiscale fiche (inkomen 2016)</i>	751
2.6. <i>Aspecten van arbeidsrecht</i>	751
2.7. <i>Gedeelte van de huurprijs betaald door de firma aan de bedrijfsleiders als gevolg van de huur van een gemeubileerd gebouwd onroerend goed</i>	752
2.7.1. <i>Principe</i>	752
2.7.2. <i>Berekening</i>	752
2.7.3. <i>Bijzondere gevallen</i>	753
3. <i>Tuinonderhoud, huishoudelijke taken en kleine herstellingen betaald door de werkgever: waarom niet?</i>	754
3.1. <i>Waaruit bestaat deze nieuwe verloningswijze?</i>	755
3.2. <i>Aan welke werknemer kan men deze verloningsvorm aanbieden?</i>	755
3.3. <i>Wat maakt deze formule interessant?</i>	756
3.4. <i>Sociale zekerheid</i>	756
3.5. <i>Fiscale behandeling</i>	756

Hoofdstuk 21

De loonnorm	757
1. De loonnorm	758
1.1. <i>Wettelijke basis en bestaansredenen</i>	758
1.2. <i>Procedure</i>	759
1.3. <i>De loonnormen sinds 1996</i>	760
1.4. <i>De loonnorm voor 2017 en 2018</i>	761
1.5. <i>Houding van de sector versus houding van de werkgever</i>	761

2. Toepassingsgebied	762
3. Begrip van loonkosten	762
4. Berekening van de loonnorm	763
4.1. <i>Gemiddelde loonkost</i>	763
4.1.1. Definitie	763
4.1.2. Concreet	764
4.2. <i>Berekeningswijze</i>	764
4.3. <i>Waarde van de voordelen in natura</i>	765
4.4. <i>Overschrijding door overeenkomst</i>	765
5. Elementen die uitgesloten zijn van de loonkosten	766
5.1. <i>Wettelijke uitzonderingen</i>	766
5.1.1. Indexeringen en baremieke verhogingen.	766
5.1.2. Winstdeelnemingen.	767
5.1.3. Toename van het aantal personeelsleden	767
5.1.4. Bijdragen gestort in het kader van de sociale pensioenstelsels	767
5.1.5. Eenmalige innovatiepremies	767
5.1.6. Kosten eigen aan de werkgever	768
5.2. <i>Andere uitzonderingen</i>	768
5.2.1. Overlonen	768
5.2.2. Promotie, bonus en commissielonen.	768
5.2.3. Niet-recurrente resultaatgebonden voordelen	769
5.2.4. Verandering van paritair comité of overgang van overneming.	769
5.2.5. Toepassing van de reglementering of overheidsmaatregelen	769
5.2.6. Reorganisatie van de arbeidsvoorwaarden.	770
5.2.7. Gender- en leeftijdsneutraal loonbeleid.	770
6. Controles en sancties	770
6.1. <i>Op sectoraal vlak</i>	770
6.2. <i>Op het vlak van de werkgever</i>	771
7. Tabel	771

 Hoofdstuk 22

Alternatieve verloning : synthese	775
1. Synthese.	776
2. Vergelijkende tabel : maaltijdcheques / ecocheques / Sport- en cultuurcheques / geschenkencheques	779